

DÉLVIDÉK

(BÁCSKAI NAPLÓ) — POLITIKAI NAPILAP.

— Szerkesztőség és kiadóhivatal: —
Szabadka, IV., Rákóczi-u. 20.
Telefonszám 300.

Felelős szerkesztő:
KÓNYA LAJOS

Szerkesztő:
BERKES MÁRK

— Megjelenik mindennap délután. —
Előfizetési díjak: egész évre 60 K,
félévre 30 K, negyedévre 15 K.

A kis nemzetek egymás között tárgyalnak.

Newyork, febr. 7. A Newyork-Heraldnek jelentik Párisból: Az érdekösszeütközésbe került kis nemzetek most a maguk kezébe veszik ügyeiket és igyekeznek érdekeiket összeegyeztetni, mielőtt a nagyhatalmak elé tárják követeléseiket. Remélik, hogy ezzel az elintézés meggyorsítják, mert mióta a békeértekezlet munkáját megkezdték, még egyetlen olyan eset nem volt, amelyben a nagyhatalmak döntöttek volna két kisebb állam vitájában.

Az ir köztársaság elnöke.

Lugano, febr. 7. Az olasz lapok Londonból azt a hírt közlik, hogy a sinnfeinek vezérei, köztük Valera, megszöktek az Anglia keleti partján fekvő lincolni börtönből. A hír Londonban nyugtalanságot kelt. Valerát a sinnfeinek Dublinban az ir köztársaság elnökévé választották és most attól tartanak, hogy hirtelen meg fog jelenni a párisi békekonferencián.

A cseh-szlovákok és jugoszlávok közös határa.

Genf, febr. 7. Párisi jelentés szerint franciákból, angolokból, olaszokból és amerikaiakból álló nyolctagú bizottság vizsgálja fölül azt a Kramarz és Benes által előterjesztett javaslatot, amely abban csúcsosodik ki, hogy a cseh-szlovákoknak és jugoszlávoknak annyi területet engedjenek át, hogy ennek a két államnak közös határai legyenek.

Megvan a proletár-népszövetség?

Bern, febr. 7. A nemzetközi szociálista konferencián Eisner (München) megállapítja, hogy a proletáriátusnak most minden országban munkához kell fognia abban a tudatban, hogy a béke csak akkor lehet valódi béke, ha a proletár népszövetség meg van. A proletár-népszövetség eszméjét minden országban teljes kiméletlenséggel kell győzelemre juttatni.

Wilson február 17-én megy haza.

Páris, febr. 7. Az eddigi tervek szerint Wilson és George Washington fedélzetén február 17-én fogja elhagyni Franciaországot. Majdnem bizonyos, hogy elutazása előtt nem fog Belgiumba utazni.

Az antant-hatalmak a döntőbíráskodás ellen.

— Wilson eddig nem tudta álláspontját elfogadni. —

Páris, febr. 7. Amerikai körök szerint a népszövetség eszméjét komoly veszedelem fenyegeti, mivel a nagyhatalmak ellenkezést fejtenek ki a kényszerítő döntőbíráskodással szemben. Eddig Wilsonnak nem sikerült e pontban kivánságát elfogadtatnia. A jelentések szerint az öt nagyhatalom közül négy ellenzi a kényszerítő döntőbíráskodás tervet; csak Amerika foglalt melléte állást.

A Pesti Hirlap.

Magyarországnak van egy pornográfijáról híres napilapja, a Pesti Hirlap. Minden megjegyzés nélkül leközzöljük most a „Magyar Vasutas”-nak, a Magyarországi Vasutasok Szövetsége hivatalos lapjának legutóbbi számában megjelent következő cikket, amely elége ismerteti a Pesti Hirlapot és politikáját:

A reakciós sajtó egyik leg-hirhedebb képviselőjét, — a Pesti Hirlapot a vasutasság legfelsőbb fóruma, a 80.000 vasutas képviselőjében megjelent kongresszusi küldöttek bojkottálták. — Kimondották, hogy öntudatos vasutas nem veheti kezébe azt a lapot, amelyik ennek az óriási tábornak boldogulása ellen tör. — Tudni kell ugyanis, hogy a Pesti Hirlap éppen a kongresszus ideje alatt egy támadó cikket közölt a vasutasok fizetésrendezése ellen. Ez adta az okot a bojkott kimondására. De a figyelmeztetés a Pesti Hirlapnak nem használt. Megmerték tenni velünk szemben, hogy mikor odamentünk és egy teljesen tárgyilagos, igazunkat védő helyreigazító cikknek leközzölését kértük — azt megtagadták. — A Pesti Hirlapék nem csak a vasutassággal vannak megakadva, belekötnék ők mindenfajta proletárba. Az a Pesti Hirlap, amelyik tájékozva, üvöltözve fantáziálta a katonákat, hogy vádjék meg a szent régőket, az a Pesti Hirlap most, amikor ezek a szerencsétlenek visszajöttek, és önhibájukon kívül munka nélkül az állam alamizsnáján tengődnek, ez a Pesti Hirlap most üvöltve, ugyancsak tájékozva piszkálja az ő hős, verekedő, magyar katonáit.

Amíg kint a fronton verekednek, addig hősök, addig nagyok, szentek, addig nem lehet olyan jelző, amit meg nem érdemelnének. — addig nincs olyan dieshimnusz, — amely kielégítő volna. De ha hazajönnek, ha éheznek, ha

fáznak önhibájukon kívül, — akkor nincs olyan becsmérő szó, amely ki ne járna nekik.

A Pesti Hirlap le merete irni hasábjain, hogy a szociálista hadügyminiszter 150000 fegyvert küldött a cseheknek. Egy ilyen súlyos rágalmat minden lelkiismereti furdalás nélkül, minden előzetes tájékozódás nélkül le mer közölni, gondolván, ha nem igaz, az se baj. — Leközzölték azért, mert tudják, hogy az irrett szót, a nyomtatott betűt nem mindenki rostálja. — Tudják, hogy az emberek százai kegyelmesekek arra, hogy elgondolkozzanak az olvasottak fölött és készpénznek veszik a legképtelenebb hazugságokat is. Ezekre a piszkos és galád cselekedetekre volt a válaszuk, hogy ha a Pesti Hirlap és társai politikájukat meg nem változtatják, — ha proletárokkal szemben tisztességesebb viselkedést nem fognak tanusítani, akkor megtagadjuk a továbbszállítást. És akkor nem fog akadni vasutas, aki a Pesti Hirlapot vonatján elviszi, — nem lesz postás, aki kikézbesheti és nem lesz telefonosnő, aki kapcsolja őket. Mi nem akarjuk senkinek a száját befogni, de az mégsem tűrheto, hogy egyes lapok, — valószínűleg megfelelően megdíjazva, a sajtószabadsággal visszaéljenek, és olyan híreket közöljenek, amelyeknek valótlanágáról maguk is meg vannak győződve.

— **Megszűnik a Narodna Uprava.** Az újvidéki székhelű Narodna Uprava tekintettel arra, hogy a vajdaság szerb zési munkálataival elkészült, feloszlik. Az eddig oda felterjesztett iratokat a belgrádi kormány fogja elintézni, az ezennel felterjesztendő iratokat pedig egyenesen a kormányhoz irányítják.

Bácskai utasok figyelmébe!

A „Délvidék” kapható Zombor, Baja, Újvidék és Szabadka vasúti hírlap árusítóhálója.

Egy miniszter, aki drámát ír.

Ugyan melyik miniszter ér rá ma drámát írni a zulukaffer-e vagy a busman? Nem, még ezek sem érnek rá, mert a vajudó világesemények sokkal jobban igénybeveszik idegzetüket, sem hogy a még csak részben lezajlott világdramát így kifigurázzák, — sőt a zulukafferok kereskedelmi minisztere most bizonyára azon töri a fejét, hogy a fölös kókuszdióért hogyan szerezzen norinbergi árut és miként létesítsen kereskedelmi összeköttetést Zanzibáron át mondjuk Rotterdammal.

De ha jól szemléljük a világon, akad a Globuson egy ország és abban egy kereskedelmi miniszter, aki szemével a nagy semmibe tekint és bizonyára az alkotni vágyás lázalmában, drámát, — sőt mondhatnók kortes drámát ír, — mintha bizony semmi egyéb dolga nem volna.

Eláruljuk, hogy Garami Ernő, magyar kereskedelmi miniszter ez a drámaíró miniszter, aki mert a miniszteri pályán úgy látszik nem tud érvényesülni, (pedig talentuma van!) hát a drámaírás terén próbál a helyzet magaslatára emelkedni.

Ilyenkor arra nem is gondol persze, hogy annak a szerencsétlen országnak, melynek kereskedelmi minisztere, élelemre, szénre, sóra, iparcikkre volna szüksége, és szüksége volna elsősorban arra, hogy a körülötte alakuló országokkal kereskedelmi összeköttetést létesítsen.

Garami Ernő ilyesmin nem töri a fejét, elég szép tőle az, ha kebelén egy országot melenget — utópista tudniillén.

A puha bársonyszék nagy művésze, — most mindent feledve, átadta magát a valódi művészetnek és drámát írt a „Megváltás felé” címmel.

Mint vérbeli kereskedelmi miniszter, darabjának azonnal piacot is szerzett, de miután a demarkációs vonalon túl nem képes exportálni, Budapesten pedig még nagyon fiatal drámaíró, ezeket az akadályokat vaskezekkel leküzdve, a külső periferiákon, (hol egykor oly sokat szavalt) helyezte el termékét.

Darabját természetesen már elő is adták Kőbányán, amelyen állítólag az összes ottani sörgyári munkások is megjelentek és teljes diadalra vitték a kegyelmes elvtárs művét, sőt a bemutatón megjelent kegyelmes elvtársukat is lámpa elé hívták.

Garami minisztert ez az irodalmi sikere bizonyára további munkára ösztönzi és reméljük, hogy történelmi drámát is fog írni, hiszen akármilyen szerény ember is, de ebben neki is jutna egy szerep.

De vajjon mit szól mindezekhez elvtárs, — a vallásügyről érthető okokból elválasztott kultuszminiszter?

(6.)

A béketárgyalás külső képe.

A Daily Mail párisi kiadása néhány érdekes vonással rajzolja meg a béketárgyalás külső képét. A meghatalmazottak tetszés szerinti nyelven beszélhetnek; mindig van jelen olyan francia tiszt, aki azt a nyelvet jól érti s aki tolmácsolja a mondottakat. Több meghatalmazott azután önmagának volt a tolmácsa. Clemenceau például angolul beszélt Wilsonhoz, aki, mint ismeretes, gyöngön beszélt a francia nyelvet; Clemenceau azután ugyasazt elmondotta franciául Pichonnak és Klotznak. Bonar Law és Balfour, akik elég jól beszélnek a francia nyelvet, e nyelven tették meg nyilatkozataikat és csak azután tolmácsolták angolul Sonnino majd franciául, majd angolul beszél s azután a tolmácsra bizza a magyarázatot. Lloyd George, Wilson és Lansing, gyöngye franciák lévén, az angol nyelvet használják; nyilatkozataikat részben a tolmács, részben

Clemenceau ismerteteti franciául. Clemenceau különben úgy viselkedik, mint aki mindig siet. Gyakran szakítja félbe a tolmácsot, hogy azután maga ismertesse nyilatkozatait; sőt igen gyakran megzavarja a francia meghatalmazottakat is és kéri a béketanácsot, hogy gyorsabban tárgyaljon. Lloyd George közömbösen viselkedik; a szék támlájára támaszkodva, szemét felig behunyva, keveset beszél. Orlandó és Sonnino különben szintén szófukkr szónokok s olyan álláspontot foglalnak el, hogy Olaszországnak nincs mit tárgyalnia a Németországgal kötött fegyverszünet feltételeiről és majd csak később lesz hozzájárulása. A legfőbb szónok természetesen Wilson volt, aki igazán élesen beszélt s érvelései az egész hallgatóság figyelmét lekötötték. A japán megbízottak mozdulatlanul ülnek helyükön; miadon megértene, de nem nyilatkoznak.

A katonák elévült bűnei.

— Aki ötkoronás helyett százkoronásból követel vissza. —

(Saját tudósításunk.)

Szabadka, febr. 8

Van egy miniszteri rendelet, mely 1914. november 20-án kelt s amely szariat a törvényszék büntető tanácsa elé tartozó ügyekben, ha azokban katonák a szereplők, meg kell szüntetni, illetve fel kellett függeszteni az eljárást. A háboru azonban véletlenül kisse tovább húzódott el, mint gondolták volna akkoriban az emberek és így az 1914-ben elkövetett bűntettek és vétségek, melyekben mindezideig még nem tartottak tárgyalást, most már elévültek.

Ilyen ügy foglalkoztatta tegnap is a szabadkai állami törvényszéket, mely főtárgyalásra idézte meg Bábity János bajmoki napszámost, aki még 1914. június 16-án Bajmokon bement részeg fővel Katz Károlyné szül. Schöpfer Sarolta szatározatába és ott gyujtót vásárolt. Egy 5 koronás ezüstpénzt adott a gyujtóért. Alighogy el-

ment, megint visszatért az üzletbe és azt mondta Katznének, hogy egy százkoronást adott neki a gyujtóért és adjon vissza a százkoronásából. Ha nem adja vissza a neki járó pénzt, akkor úgy ki-dobja, hogy szétesik.

Katzné zsarolás kísérlete miatt följelentette Bábityot, de mivel ez a háboru kitörésétől 1918. okt. 25-ig katona volt, csak most került az ügye tárgyalásra. A szabadkai törvényszéknek az említett miniszteri rendelet miatt, elévülés címén föl kellett őt mentenie.

Ebben az ügyben különben még a Kuria fog dönteni, mert ha ez az elvi jelentőségű határozat megmarad, akkor például csak a szabadkai törvényszéknél körülbelül 700 ügyben, melyekben miad katonák szerepelnek a háboru kezdetétől fogva, meg kell szüntetni az eljárást elévülés címén.

Hová tűnik el a villany?

Egy darálómalom lopkodott belőle

(Saját tud.) Szabadka, febr. 8

Csütörtökön este minden villanyfogyasztónak feltűnt, hogy kétszer is egy egy főtőrára elaludtak a villanylámpák. Az emberek nem tudták, mi lehet ennek az oka, de a villanytelepen hamarosan rájöttek. Sejtették már előbb is, hogy olyanok fogyasztják a villanyáramot, akik oly időben mikor a nyelközönségnek kell a világítás, nem jözöcsültek az áram felhasználására.

Különösen délután 4 órától este 10-ig nem szabad gépek hajtására használni az áramot. Ezt a városi tanácsi tilalmat azonban egyáltalában nem respektálták a villany-

telep szomszédságában levő Brummer Antal féle darálómalomban, ahol a tiltott időben is vigan hajtatták a villanyárammal a motort.

A kihágáson rajtaesipelt malomtól a villanytársulat — ugyan csak a tanácsi rendelet értelmében — egy hónapra megvonta az áramot. Ecsileg több más motortulajdonost is hasonló sors fog érni.

— Színházat csak a Narodna Uprava engedélyével lehet nyitni. A Narodna Uprava táviratilag értesítette a polgármestert, hogy a tanács csak olyan állandó színházulatlak adhat játszási engedélyt, amelynek a Narodna Upravától játszási engedélye van.

Mayer Gézá

elitelték árdrágításért.

(Saját tud.) — febr. 8

A szabadkai pékek között ismert és jó neve van Mayer Gézának. Régi cég ő, de ugylátszik nem egészen megbízható, mert némi árdrágításokat bizonyítottak rá.

A vád az volt ellene, hogy a másodrendű kenyér kilóját a maximális 1 K 20 fillér helyett 2 koronáért árusította. Ráadásul a kenyér rossz volt, keserű is, savanyu is.

Az ügyben ma tartotta meg a tárgyalást dr. Meznerics rendőrfogalmazó és 300 koronás pénzbírságra ítélte el. A pénzbírságból 200 korona fő, 100 kor. a mellék-büntetés. Mayer felebezett.

Igyanak a cselédek is!

Mint az uraságoknál szokás . . .

(Saj. tud.) Szabadka, febr. 8

Sokan vannak, akik szeretik majagonni a nagyurakat. Ebből aztán csak rájuk háramlik kár. Így történt Baján is özv. Kölbling Antalnéát, ahol Kis Istvánné Szabó Ilona állandó mosónő és napszámos volt.

Kisné egyszer összeveszett a többi cselédekkel és beárulta őket a gazdájuknál, hogy a bort és lisztet megdézsmálják. A cselédek viszont Kisnéét mártották be, hogy ő is velük ivott a borból. Erre Kölblingné Kisnéét orgazdaság miatt följelentette Tagnap tárgyalta az ügyet a szabadkai törvényszék, amely azonban Kisnéét fölmentette, mert a tanuk egyértelműen azt bizonyították, hogy özv. Kölbling Antalné — mint nagy urasági házaknál szokás — többször mondta a cselédeknek, sőt a vádlottnak is, hogy:

— Hozzatok föl egy kis bort a pincéből és igyatok ti is!

Mivet így a háziasszony maga bíztatta cselédeit az ivásra, így a vádlottat föl kellett menteni az orgazdaság vádjá alól. Az ítélet jogerős.

LIFKA-MOZI

Csütörtöktől — vasárnapig

Várkonyi Mihály
Bánhidij Ilonka

felléptével

Varázskeringő

Strausz Osztár operettje 4 felv
eredeti zenével.

Kezdeté fél 4 és fél 6 órakor
vasárnap 3, fél 5, és 6 kor.

Kávészákhban kórle

Bélfidőzet

NAPI HIREK.

Amerikai bizottság Szabadkán. Tegnap délután Ujvidékről egy amerikai bizottság érkezett Szabadkára és az itteni élelmiszeri viszonyokat tanulmányozták. A bizottság, amely kizárólag a közlekedési és gazdasági ügyek tanulmányozására lett Párisból kiküldve, Szabadkáról Bajára megy, ahonnan Belgrádon és Fiumén át térnek vissza.

Egy villamoskocsivezető temetése. Nagyon szép temetésben részesítette tegnap délután a villanytársulat Kocsuár Mihály 40 éves elhunyt kocsivezetőt, aki már 20 éve volt a telepen alkalmazásban. Temetésén, mely az Urge-utca-ból történt, a Bajai-temetőbe, résztvett a villanytelep teljes személyzete, mintegy 90 ember. A koporsót a tűzoltózenekar kísérte ki a temetőbe.

Eljegyzés. Kókai Honkat eljegyezte Gyevay József Bajmokon. (Minden külön értesítés helyett).

Elbocsájtják a város háza nőtisztviselőit. A város háza frontról visszatrérfi munkaadói feleslegessé teszik az eddigi női munkaadókat. Ertesztésük szerint ennek következtében a nőtisztviselők nagy részét márc. 1-én elbocsájtják.

A kiutasítandók ügye. Az 1914. év július 28. óra bekötött lakosság kiutasítását a mai tanácsülésen véglegesen elhatározzák. A kiutasítandók külön értesítést fognak kapni, amelyben rajta lesz az az időpont, amelyben el kell hagyniuk a várost. A kiutasított lakosságot egyébiránt turnusonként fogják elszállítani Szabadkáról. Az első turnus febr. 23-án indul.

Ujból maximálják a zsirszóda árat. A zsirszóda árát annakidején 1 korona 20 filléres árral állapították meg. Ezért az árért zsirszódat természetesen már régóta nem lehet kapni, mert ennél az árnál a kereskedők is jóval többet fizetnek. A tanács hogy ezen az állapoton segítsen, elhatározta, hogy a zsirszóda árát újból maximálják. Az új maximális ár az eddigi jelek szerint 10-12 korona között lesz megállapítva.

Aradon tilos a szociálista jelvények viselése. Aradról jelentik, hogy a megszálló francia katonaság parancsnokának a kívánságára Bittner rendőrkapitány eltiltotta a vörös jelvények, szalagok, gombok, karkádák és a vaskaspáncs gombjokban való viselését. Azok ellen, akiket ilyen izgató jelvények viselése miatt elfognak, a francia parancsnokság fog a katonai rendszabályok szerint eljárni.

Aki a rekvirálót katonának akarta megvesztegetni. Bacslia Mihály 74 esztendőes bajmoki ember, akinek 9 gyermeke van, a buzát rekvirálót katonának elől 101 kg-ot eldugott, hogy gyermekeinek legyen mit enniük. A katonának a buzát megalkánták, mire az öreg Bacslia 10 koronát adott nekik, hogy ne vigyék el a buzáját. Megvesztege-

tés vétségé miatt most 30 koronára ítélik, a 10 korona bűnjelet pedig elhobozták az állam részére. Az ítélet jogerős.

Sóhiány Szabadkán. Szabadkán a zavaros idők furesa helyzeteket teremtettek. — Sok cikk, amelyet a háború alatt nem nélkülöztünk, most kezd eltűnni a közfogyasztásból. Így jártunk a sóval, amely tudvalevőleg egyike a legszükségesebb élelmi és közszükségleti cikknek. Általánosság vált a panasz, hogy Szabadkán ugyszólván sehol sem lehet sót kapni. A sóüzletek üresek. Behozatal a megszállás miatt szünetel. Amennyiben rövidesen nem segítenek a dolgon, Szabadkán pár napon belül elfogy a sókészlet és a legnagyobb szükségnek néznek eléje.

Elitelt zsirszóda drágító. Szabadkán a közfogyasztás már régóta nélkülözi úgy a szappangyártásra, mint egyéb házi-célokra szükséges zsirszódat. A rendőrségnek több ízben sikerült elesíteni néhány árdragítót, akik a zsirszódat jóval a maximális árnál felül árusították. — Legutóbb özv. Zéles Mártonné fogták rajta, — hogy a zsirszódat kilogrammonként 20 koronáért árusította. Az ügyben ma tartotta meg a tárgyalást dr. Domokos rendőrkapitány és 25 korona pénzbírságra ítélte el.

Komlós tánciskolája. Hétfőn kezd meg a táncoktatást Komlós a Lloyd nagytermében és pedig 3-tól 5-ig a gyermekek, 5-től 7-ig a felnőttek részére minden hétfőn, szerdán és pénteken. Beiratkozni a Kazinci-utca 80. szám alatt lehet Komlós Vilmosnál, vagy Hidvégi Ernőnél.

Kovács István tanár VII kör., Fűzfás-utca 256. sz. n. (Vetőrőle fűszerüzlet közelében) levő tanfolyamán elfogad tanításra gimnáziumba és egyéb iskolákba járó fiú- és leánytanulókat, vala mint magán tanulókat is.

A Lifka-Mozi műsorából:

A varázskeringő — Várkonyi Mihály. Rifka művelészetben lesz azoknak részük, akik a csütörtöktől kezdve színe kerülő **Varázskeringő** című operettet végig nézhetik. Strauss Oszkár, a legmuzsikálisabb zeneszerzőnek a Király színházban több mint kétszázszor színe került óriási sikerű operettjét művészi rendezésben, pazar kiállításban hozza színe a Lifka-Mozi. Niki hadnagy szerepét, melyet annak idején Ráthonyi Ákos alakított, ezúttal a népszerűség zenitjén levő Várkonyi Mihály játssza, míg Petrás Sári alakítását Helena hercegnő, a szépséges szőke Bándi-Hidy Honka alakítja. Franci szerepében Lux Margit nyújt elsőrangú produkciót, míg Joachim herceg szerepében Costa Viktor a külföldről hoztatott nagyszerű exteriori színész igen kellemes jelenség. A film sikere előreláthatóan óriási lesz és amit az elővetelben eladott jegyek igazolnak a Lifka-Mozi pénztáránál. Kezdeté fél 4 és fél 6 órakor.

Risgazzák és földmivelők rovata.

Rovatvezető: Szabó Miklós.

Az istálló gondozása. Az állatok fejlődésére, életére és a jövő évi termelőképességére nagy befolyással bír a téli állapotuk. Ennek legelső feltétele az egészséges istálló. A cél érdekében kerülni kell a túlzottságot és nagy gondot kell fordítani a szellőztetésre. De a ganajt is oly gyorsan, amint csak lehet, távolítsuk el az istállóból s ne tőrjünk hogy a vizet a padlózatra beszívárogyon és ott rothadjon. Azonkívül az istálló nyílásait se töljünk be szalmacsutakkal, mert helytelen felfogás az, hogy: „Minél melegebb az istálló, annál jobb”. Termel az állati test elég meleget, nem kell félteni a hűvös, friss levegőtől. A füledt, nedves, meleg levegő az állat egészségének legnagyobb ellensége. Arról pedig hogy milyen következményekkel jár a sötét istálló, legutóbb részletesen írtuk már. A saját érdekében cselekszék tehát minden kigazza, ha rovatunkat állandóan figyelemmel kíséri.

Hogyan készül a kondenzált tej.

A kondenzált tej készítéséhez tisztán fejt és egészséges teljes tejet használnak fel. A tejet mindenekelőtt alapos szűrésnek vetik alá, mit 94-96 fok hőmérsékre való felmelegítéssel érnek el. Majd 12 százalék nádcukrot adnak hozzá, mert a sűrű cukoroldat a baktériumoknak nem valami kedvelt tartózkodási helye és így konzerváló hatású. Most következnek a tejnek besűrítése. Ezt azonban nem forralás, illetőleg magas hőmérséklen való párolgatás utján eszközlik, mert ez utóbbi esetben kelfemetlen íz nyerne a kondenzált tej is, hanem úgy, hogy a bepárolgatandó tejet felölt léghijasz teret állítanak elő; léghijasz térben a vizgőzök kilépése már 50-60 foknál megindult s így a tej lassankint szörpsűrűsége besűrűsödik. Közben természetesen arra is kell ügyelni, hogy az edény falán kéreg ne képződjék. Ha már az anyag szörpsűrűsége megvan, gondosan sterilizált plébdobozokba csapolják le és a külfekció megakadályozására a bádagszelencéket beforsaszják. Ha a kondenzált tejet három négyszer annyi meleg vízzel keverjük, úgy egy egyenes konzisztenciájú, alvó dékdaraboktól mentes, lágyan édeskes ízű fehér folyadék kell, hogy előálljon.

A kecske takarmányozása

Írtuk már a különböző jöltejelő kecskefajokról. Most a kecske téli takarmányozásáról ejtünk néhány szót. A kecske ugyanazon takarmányokat fogyasztja, mint a fejőstenén, de különösen hálás a változatosság iránt. Télen kapjon elsősorban szálastakarmányt, — vagyis szénát vagy szamfát — továbbá valami gyök, illetőleg gumós növényt és azon esetben, ha tejel is: a tejmenyiség arányában rém (árpa, tengeri, korpa stb) abrakot. Ezzel kapcsolatban nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt sem, hogy testsúlyához viszonyítva — a kecske mindig többet eszik, mint a tehén.

A Korzó-Mozi műsorából:

Bernstein: Izrael, amerikai attrakció: — A kormányzó. Henry Bernstein, — a franciák zseniális írójának világ-híres hatalmas, 4 felvonásos drámája az „Izrael” és az amerikai World-gyár háprázatos kiállítású a háború alatt készült gyönyörű filmje a „Kormányzó” 4 felvonásos dráma lesz a Korzó-Mozi hétfői bemutatójának feltűnést keltő műsora. Az Izrael izgalmas, magával ragadó dráma hálás főszerepeit Jean Ducret, Kürthy György, — Mattyasovszky Ilona és Inke Rezső játsszák, míg a „Kormányzó” alakjai közül Mare Allan amerikai legnagyobb művészi sikereket aratott kedvence nyújt művészileg felejthetetlen produkciót.

Nyiltér.*

Tekintetes

Domokos Sándor
rendőrkapitány urnak

Helyben.

Kedves Barátunk!

Megbízta bennünket, hogy Krmpoties Dániel orvostanhallgató urtól az általa f. évi január hó 20. ika táján Reád vonatkozólag használt s általa sértőnek talált kijelentésért elégtételt kérjünk.

Közöljük Veled, hogy Krmpoties Dániel ur kijelentette előttünk, hogy abban az időben, mikor azon benyomásokat szerezte, amelyek alapján később az általa sértőnek talált kifejezést használta, nem volt olyan állapotban, hogy valakiről helyes ítéletet alkothatott volna magának. Kijelentését könnyelműen, meggondolatlanul és minden sértő szándék nélkül tette; azóta meggyőződött arról is, hogy kijelentése teljesen alaptalan volt; az eset megtörténtét őszintén sajnálja s Téled ezért bocsánatot kér.

Az általunk teljesített eljárásról és Krmpoties Dániel ur nyilatkozatáról az ide mellékelt jegyzőkönyvet készítetük.

Midőn ezeket szives tudomásodra hoztuk, közöljük azt is, hogy a magunk részéről az ügyet elintéztnek tekintjük.

Szabadkán, 1919. évi február hó 6. napján.

Baráti üdvözléssel:

Dr. Singer Béla, Dr. Tokay Gyula.

* Az e rovatban közöltékért felelősséget nem vállal a Szerk.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Dr. Antal Brontis és Iradalmi Vállalat által Szabadkán, Kézdivásár utca 21. sz.

Valódi amerikai

fogak és fog-sorok.

Különlegességek fogászati munkákban, aranyból és platínából, valamint arany- és platínafogak, koronák és hídak, ugyszólván az alvópadlás nélküli fogak. Foghúzás teljesen fájdalommentes és fogtömésök (plombálások).

Schäffer Géza
Szeledeke, Kossuth-u., Prokes-ház. Telefon 56

Viszketegséget, sümört, rühöt

a leggyorsabban elmulasztja a Dr. LESCH-féle eredeti törv. védett

„Skaboform kenőcs“

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig eredeti pecsétet Dr. Mesch-félet kérjünk. Probatégely 3 korona, nagy tégely 5 K., családi adag 12 korona Szabadka és vidéke részére főraktár:

DECSY GYULA

„Szent Terézia“ városi gyógyszer-tár I. kör Deák-utca. (Kiskápolna mellett.)

JESZENSZKY JENŐ

„Órangyal“ gyógyszer-tárában. Vételnél a SKABOFORM védjegyre ügyeljünk!

Alkalmi eladás.

Kedvező vétel folytán, feltűnő jutányos áron eladásra kerülnek.

- Hálószobák,
- Ebédlek borszék-ekkel,
- Uri szobák,
- Író asztalok,
- Székények,
- Garderób szekrények,
- Witrinek,
- Vaságyak matracosa,
- Kész diványok,
- Edélő asztalok,
- Kredensek,
- Székek,

Háberu előtti kitűnő minőségű készítmények.

Czigler Gyula
butor-kereskedő.

A barátok temploma mellett.

Értesítés!

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy I. kör Kölesy-u. 248 sz. a. a főpostával szemben

férfi szabó üzletet

nyitottunk.

Belföldünk minden e szakmába vágó munkákat u. m. mindenemé férfi ruha és felső kabátok mérték után való elkészítést a legújabb divat szerint továbbá fordításokat javításokat és vasalásokat is eszközölünk.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradunk kiváló tisztelettel:

Miehler és Glasz

férfi szabók.

Meszet
falitöglát és tőcserepet vagon tételekben szállít.
Révai Adolf
Szabadka Magyar-u. 578.

Feloldó szerkesztőnk telefonszáma: **Palica 34.**

Szabadka, Bácskosúthfalva, Cservenka, Més-ság és Gombos helyiérdekű vonal területén a

DÉLVIDÉK

minden páros napokon amidőn a vonatok közlekednek rendszeren érkezik meg.

Banktisztviselők,

magánhivatalnokok és kereskedők részére irodalmi

horvát-szerb tanfolyam nyílik.

Bővebb felvi apositást ad a kiadó.

„UJVÁRI TELEFONÁL“

UJDONSÁG!

Mesés felvétel!

A világ

legjobb lemeze!

Alig volt még magyar irrás felvételnek olyan szenzációs sikere, mint ennek a **hanglemeznek**, melyet Ujvári Károly, a legkacagatább, legnépszerűbb budapesti komikus pompásan adott elő. Elejétől végig holtira nevette! A hanglemez pénzért nem kapható, csupán 6 öreg lejatszott lemezezt.

W Á G N E R

„Hangszer-nyágyarsház“-nál
Budapest, József-körut 15. Flók: IX., Ráday-u 18
Telefon: József 35-92.
Beszélőgépek 200 koronától 1000 koronáig.
Fényképes dalszöveg lemez- és hangszerszjogyzék lagyen!

Apróhirdetések

Egy szó ára 30 fillér.
A legkisebb hirdetés 3 kor. Felvételkor a hirdetés egykoros a kiadó hivatal ad. Telefon 300

Egy fekete, báránybélésű té bunda eladó. Cim a kiadóban. 2

Tarogatót. egy jókarban tartott használt tarogatót megvétel keresek, cim a kiadóban. 16

Zöld selyem ripz szalon but függönyel, villany lámpák, Ingaó f-hér birazett alsószoknyák eladó Rákóczi-u. 19.

Cukorkás Bádogdobozokat állapotban lévőket rozsdamentes ket vesszünk. Ruff Cukorkagy I. Damjanich-u. 145 (Mészáros Gábor-ház) 18

Munkásnányokat keresek Ruff Cukorkagy I. Damjanich-u. 145 (Mészáros Gábor-ház) 19

Egy teljes borbélyüzlet bevezetés eladó. Bővebbet Béke Ká ház mellett, Wesselényi u. 45 fő szint Löwinger Rózánál 20

Szabadkai villamos te pénztárnoka február 15-iki lépésre idősebb ház vezetőnöt ker

Egy sarokhá

fűszerüzlettel eladó VIII. kör, Berkes-utca 33 Erdélyi Józsefné

SZENT ANTAL NYOMDA

Bizállat: lapok, folyóiratok és művek kinyomatását, valamint mindenemű nyomdai munkák pontos és izléses elkészítését. Az újabb egyházmegyei nyomtatványok nagy raktára. — Tele anszám 388.

SZABADKA, RÁKÓCI-U. 20.